

Uitgangspunten totstandkoming programma

Suppletie- programma Kustlijnzorg

Water. Wegen. Werken. Rijkswaterstaat.

Rijkswaterstaat onderhoudt de kust met zand vanuit het suppletieprogramma Kustlijnzorg. Wind, golven en stroming nemen voortdurend zand mee. Door waar nodig extra zand aan te brengen ('zandsuppletie'), houden we de Nederlandse kustlijn zoveel mogelijk op zijn plaats en compenseren we zandtekorten in het kustfundament. Dit is niet alleen belangrijk voor onze kustveiligheid, maar ook voor het behoud van onze natuurgebieden, recreatiemogelijkheden en drinkwaterwinning. In deze factsheet leest u wat de uitgangspunten zijn om suppleties in het programma op te nemen.

Doel korte termijn: onderhouden Basiskustlijn

Op de korte termijn kunnen we met zandsuppleties de kusterosie tegengegaan. Als we dat niet doen, verliezen we steeds meer land aan de zee. We signaleren de kustachteruitgang aan de hand van onze 'meetlat', de Basiskustlijn (BKL). Deze is gebaseerd op de kustlijn zoals die was rond 1990, het jaar waarin Rijkswaterstaat begonnen is met deze aanpak van het kustonderhoud. Jaarlijks meten we het zandvolume langs de Nederlandse kust en berekenen we de ligging van de kustlijn. Deze vergelijken we met de BKL. De BKL wordt regelmatig geëvalueerd en herzien, onder meer na kustversterkingen of veranderde inzichten over het natuurlijke kuststelsel.

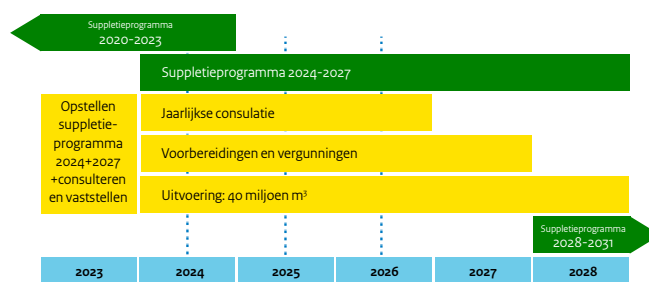
Doel lange termijn: compenseren van de zandtekorten in het kustfundament

In het kustonderhoud kijken we ook naar het zand dat er op de langere termijn nodig is om het kustfundament op peil te houden. Onder het 'kustfundament' verstaan we de zone tussen -20m NAP en de binnenduinrand. Door extra zand aan te brengen voorkomen we

dat er op den duur zandtekorten ontstaan in het kustfundament van Nederland, bijvoorbeeld als gevolg van zeespiegelstijging.

Zandvolume

Rijkswaterstaat voert het beleid voor het 'dynamisch handhaven' van de kust uit in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Onze opdracht is vastgelegd in een Service Level Agreement (SLA). Hierin staan de beschikbare middelen en de verlangde prestaties beschreven, zoals het volume aan zand dat Rijkswaterstaat aanbrengt. En bijvoorbeeld ook dat de BKL in maximaal 10 procent van de kusttraaien overschreden mag worden. Nieuwe onderzoeksresultaten worden ook in deze afspraken meegenomen. Zo hebben de uitkomsten van het programma Kustgenese 2.0 ertoe geleid dat het suppletievolume binnen het programma Kustlijnzorg in 2022 is verlaagd van gemiddeld 12 miljoen m³ naar 10 miljoen m³ per jaar.

Figuur 1. Programmering en uitvoering suppletieprogramma

Basis voor de zandverdeling: het uitvoeringskader

Rijkswaterstaat stelt het suppletieprogramma Kustlijn zorg op volgens het 'Uitvoeringskader suppletieprogramma'. Hierin staan de criteria beschreven voor het programmeren van de suppleties.

Uitgangspunten zijn onder andere:

- Suppleties voor het onderhouden van de BKL, dus om de kust op zijn plaats te houden, hebben prioriteit boven suppleties bedoeld om het kustfundament met zand te voeden;
- We nemen een suppletie voor de BKL op in het suppletieprogramma, als we verwachten dat de BKL in de komende jaren (startdatum van het suppletieprogramma + vijf jaar) wordt overschreden. Tenzij er redenen zijn om ergens niet te suppleren;
- We kunnen aanvullend suppleties opnemen als er nog meer zand nodig is om te komen tot het afgesproken volume, nodig om het kustfundament te laten meegroeien met de zeespiegelstijging.

Suppleties kunnen twee doelen hebben:

1. Voor het in stand houden van de Basiskustlijn

In principe programmeren we een zandsuppletie voor het in stand houden van de Basiskustlijn als we verwachten dat de BKL in de komende jaren wordt overschreden (startdatum van het suppletieprogramma + vijf jaar). Toch kunnen er redenen zijn om op een BKL-locatie geen suppletie in te plannen. Bijvoorbeeld omdat:

- We verwachten dat de kustlijn zich de komende jaren zal herstellen, bijvoorbeeld doordat een zandbank lijkt te gaan aanlanden;
- Er bestuurlijke afspraken zijn gemaakt om flexibel om te gaan met de BKL;
- Raaien maar beperkt worden overschreden, of een beperkt aantal raaien wordt overschreden. Als de functies van de kust slechts beperkt effect ondervinden van de overschrijding, kan een suppletie niet (kosten)efficiënt zijn.

In beginsel voeren we zandsuppleties zoveel mogelijk uit op de ondiepe vooroever. Dit brengt minder kosten, uitstoot en overlast met zich mee dan suppleren direct op het strand. Vanaf de vooroever kan het zand aanspoelen op het strand en doorwaaien naar de duinen. Waar nodig kiezen we wel voor een strandsuppletie. Dat is bijvoorbeeld het geval als er op een kustlocatie een acuut probleem is voor de waterveiligheid, omdat we verwachten dat hiervoor al snel meer zand nodig is. Of als we vermoeden dat een vooroeversuppletie niet goed genoeg zal werken om het strand te voeden, in het belang van de waterveiligheid.

2. Voor het compenseren van zandtekorten in het kustfundament (lange termijn)

Daarnaast nemen we ook suppleties in het programma op om het kustfundament aan te vullen. We brengen dan extra zand aan om ervoor te zorgen dat er ook op de langere termijn voldoende zand is, bijvoorbeeld om het kustfundament te laten meegroeien met de zeespiegelstijging. Deze kustfundamentsuppleties voeren we bij voorkeur uit op locaties waar behoefte is aan sediment voor de lange termijn én waarvan we ook op de korte termijn profiteren, bijvoorbeeld doordat we meer kunnen leren over nieuwe suppletietechnieken.

Zandverdeling binnen het meerjarig suppletieprogramma Kustlijn zorg

Rijkswaterstaat werkt nu vanuit het meerjarige suppletieprogramma voor de jaren 2024 tot en met 2027. Binnen de looptijd van dit

vierjarige programma brengen we in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in totaal circa 40 miljoen m³ zand aan op de Nederlandse kust.

Bepaling locaties

Rijkswaterstaat signaleert structurele achteruitgang van de kustlijn aan de hand van de Basiskustlijn. We bepalen in welke kustvakken zandsuppleties nodig zijn op grond van de kustlijnontwikkeling, onze kennis van het grootschalige kuststelsel en de beschikbare zandvoorraden. We hanteren hierbij de criteria zoals beschreven in het 'Uitvoeringskader suppletieprogramma 2024-2027'. Deze locaties nemen we op in het meerjarige suppletieprogramma Kustlijn zorg.

Jaarlijkse bijstelling

Elk jaar meet Rijkswaterstaat de kust op. Op grond van de actuele meetresultaten en voortschrijdend inzicht stellen we ons vierjarige suppletieprogramma waar nodig bij. Stapsgewijs voegen we suppleties aan het programma toe, of passen we de geprogrammeerde suppleties aan.

Consultatie bij betrokken partijen kustbeheer

Zowel het suppletieprogramma 2024-2027 als daarna de jaarlijkse actualisatie hiervan leggen we ter consultatie voor aan de bij het kustbeheer betrokken partijen. Doel hiervan is de vragen en behoeften van de omgeving in kaart te brengen en waar mogelijk samen onze doelen voor het onderhoud van de kust te realiseren.

Tweejarige uitvoeringstermijn

Rijkswaterstaat plant zandsuppleties standaard in met een uitvoeringstermijn van twee jaar. Vanwege kostenefficiëntie hebben gecontracteerde aannemers de vrijheid om binnen deze periode van twee jaar de suppleties in te plannen, op basis van de beschikbaarheid van hun materieel. Minimaal zes weken voor de start van de werkzaamheden stelt de aannemer Rijkswaterstaat hiervan op de hoogte. Bij een strandsuppletie bespreken we vooraf de planning en de werkzaamheden met de belanghebbenden in de omgeving, zoals gemeente, waterschap, ondernemers op het strand en direct omwonenden.

Uitvoering

Na vaststelling van het suppletieprogramma start Rijkswaterstaat met de voorbereiding van de suppletie. We werken het ontwerp voor de suppletie verder uit. Ook vragen we de benodigde vergunningen aan, bijvoorbeeld voor de zandwinning op de zeebodem en het werken op kustlocaties waar regels gelden voor de bescherming van de natuur. In de maanden juli en augustus voeren we principe geen werkzaamheden op het strand uit, om de strandrecreatie tijdens het hoogseizoen niet te verstoren. Ook suppleren we niet in periodes die uitgesloten zijn vanuit de Wet Natuurbescherming, zoals het broedseizoen van vogels of het zoogseizoen van zeehonden.